

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
woningbouwlocaties Drielanden-Zuid en
Drielanden-West te Harderwijk

27 juli 1999

985-122

ISBN 90-421-0571-2
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

commissie voor de milieueffectrapportage

Aan het College van Burgemeester en
wethouders van Harderwijk
Postbus 149
3840 AC HARDERWIJK

uw kenmerk
SO

uw brief
29 april 1999

ons kenmerk
U328-99/Pl/nm/985-123

onderwerp
Toetsingsadvies over het milieueffectrap-
port woningbouwlocaties Drielanden-
Zuid en Drielanden-West te Harderwijk

doorkiesnummer
(030) 234 76 34

Utrecht,
27 juli 1999

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de woningbouwlocaties Drielanden-Zuid en Drielanden-West te Harderwijk.

Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd het (ontwerp-)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

dr. D.K.J. Tommel
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
woningbouwlocaties Drielanden-Zuid en
Drielanden-West te Harderwijk

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
woningbouwlocaties Drielanden-Zuid en Drielanden-West
te Harderwijk

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport over
woningbouwlocaties Drielanden-Zuid en Drielanden-West te Harderwijk,

uitgebracht aan het college van Burgemeester en wethouders van Harderwijk door de
Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. woningbouwlocaties
Drielanden-Zuid en Drielanden-West te Harderwijk,

de secretaris

mr. S. Pieters

de voorzitter

dr. D.K.J. Tommel

Utrecht, 27 juli 1999

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Oordeel over het MER	3
2.1 Algemeen	3
2.2 Toelichting op het oordeel	3
2.3 Overige opmerkingen over het MER met aanbevelingen voor de besluitvorming	4

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 29 april 1999, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
- 1a. Brief van het bevoegd gezag d.d. 10 juni 1999, waarin om verlenging van de Toetsingsperiode wordt gevraagd
2. Kennisgeving in de Stadsomroeper d.d. 21 april 1999
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
5. Memorandum van de Commissie m.e.r.

1. INLEIDING

De gemeente Harderwijk is van plan de bouw van ongeveer 2.700 woningen mogelijk te maken in het gebied Drielanden (Drielanden-zuid: 1.400 woningen en Drielanden-west: 1.300 woningen). Dit betreft een m.e.r.-plichtige activiteit op grond van het Besluit m.e.r. 1994, onderdeel C, activiteit 11 (de bouw van 2.000 of meer woningen in een aaneengesloten gebied). De wijziging van het Besluit m.e.r. welke op 7 juli jl. in werking is getreden heeft geen consequenties voor de m.e.r.-plichtigheid van deze voorgenomen activiteit.

De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de vaststelling van de bestemmingsplannen Drielanden-zuid en Drielanden-west. Deze bestemmingsplannen worden gefaseerd opgesteld. In 1999 is tegelijk met dit MER het ontwerp-bestemmingsplan voor Drielanden-zuid ter visie gelegd. Dit zal op een later moment ook gaan gebeuren voor Drielanden-west.

Bij brief van 29 april 1999^{1]} heeft het college van Burgemeester en Wethouders van Harderwijk de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 27 april 1999 ter inzage gelegd^{2]}. Op 10 juni 1999^{3]} heeft de gemeente Harderwijk om opschorting van het Toetsingsadvies gevraagd door verlenging van de Toetsingsperiode, om de door de Commissie gevraagde aanvullende informatie te kunnen leveren. Op 25 juni - binnengekomen bij de Commissie op 29 juni - en 7 juli jl. heeft de gemeente Harderwijk een Aanbiedingsnotitie respectievelijk een Bijlage bij de Aanbiedingsnotitie aan de Commissie toegestuurd. Deze drie documenten gezamenlijk te weten het MER van 29 april, de Aanbiedingsnotitie van 25 juni en de Bijlage bij de Aanbiedingsnotitie van 7 juli, zijn door de Commissie als één MER beoordeeld en getoetst.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.^{4]} De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties^{5]}, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Deze inspraakreacties hebben een wezenlijke rol gespeeld tijdens het toetsingsproces en daar waar gepast zal in dit advies naar de verschillende inspraakreacties worden verwezen.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER^{6]}, zoals vastgesteld op 21 januari 1999 door de gemeenteraad van Harderwijk;
- op eventuele onjuistheden^{7]};

---

1 Zie bijlage 1.

2 Zie bijlage 2.

3 Zie bijlage 1a.

4 Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

5 Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

6 Wm, artikel 7.23, lid 2.

7 Wm, artikel 7.23, lid 2.

- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁸].

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluiten over de bestemmingsplannen Drielanden-zuid en Drielanden-west.

Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

---

8 Wm, artikel 7.10.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

Als MER wordt bij deze toetsing beschouwd het MER dat op 27 april jl. door de gemeente Harderwijk ter visie is gelegd, alsmede de Aanbiedingsnotitie van 24 juni jl.^{9]} en de Bijlage bij de Aanbiedingsnotitie van 7 juli 1999. Het MER zoals uitgebracht in april was onvolledig en de achterliggende documentatie werd nodeloos gemist. De uiteindelijke milieu-informatie, zoals beoordeeld door de Commissie, is verspreid over verschillende documenten aanwezig.

De Commissie is van oordeel dat de voor de besluitvorming **essentiële informatie in de verschillende MER-documenten terug te vinden is.**

2.2 Toelichting op het oordeel

Procedureel

De Commissie is van oordeel dat de mogelijkheden die een m.e.r.-procedure aan de Initiatiefnemer biedt door de gemeente Harderwijk niet optimaal zijn benut. Aangezien veel besluitvorming - volgens de gemeente Harderwijk - reeds was voltooid, was de ruimte om alternatieven te ontwikkelen, waarmee een voor het milieu betere situatie gecreëerd zou kunnen worden, gereduceerd. In de communicatie met de Commissie werd het accent sterk gelegd op wat niet (meer) mogelijk was, in plaats van dat er - opnieuw - gekeken is naar alternatieve mogelijkheden.

De Commissie heeft geconstateerd dat noch de Aanbiedingsnotitie, noch de Bijlage bij de Aanbiedingsnotitie, die beide essentiële m.e.r.-informatie bevatten, door de gemeente Harderwijk ter inzage gelegd zijn. De wettelijk verplichte openbare zitting^{10]} is in een laat stadium door de gemeente georganiseerd. Dit gebeurde dermate laat, dat de Commissie geen kennis heeft kunnen nemen van de resultaten van die openbare zitting en daar bij dit advies derhalve ook geen rekening mee heeft kunnen houden.

Door de beperkte invulling die is gegeven aan het openbaarheidskarakter van de m.e.r.-procedure, is onvoldoende gebruik gemaakt van de mogelijkheid om te komen tot een nuttige dialoog met direct-betrokkenen en daardoor zo mogelijk tot een breder maatschappelijk draagvlak voor het initiatief.

Inhoudelijk

De inhoudelijke meerwaarde van de m.e.r.-procedure is onvoldoende uit de verf gekomen. Dit is een logisch resultaat van de gevolgde planprocedure. Aangezien bijna alles al vastlag was er onvoldoende ruimte voor het ontwikkelen van alternatieven, die - mogelijk - beter zouden kunnen zijn voor het milieu.

De gemeentelijke planvoorbereiding richt zich in eerste instantie op het zuidelijk deel van het gebied Drielanden. Het westelijk deel komt later - vanaf 2007 - in beeld voor woningbouw. De opvatting van de provincie Gelderland, zoals verwoord in bijlage drie bij het ontwerp-bestemmingsplan Drielanden-zuid, over de

---

9 Inclusief alle daarin genoemde achterliggende rapporten en notities.

10 Zie daartoe Wm. art. 7.24.

omvang van het gemeentelijke woningbouwprogramma, luidt dat dit programma tot mogelijk een overschrijding van het aantal nieuw te bouwen woningen zal leiden en daardoor niet volledig voor goedkeuring in aanmerking komt. Naar het oordeel van de Commissie biedt de fasering, die in de huidige besluitvormingsprocedure besloten ligt, kansen om de besluitvormingsrichting eventueel aan te passen ten gunste van een uit milieuoogpunt betere oplossing. Na realisatie van de locatie Drielanden-zuid zou een evaluatie plaats kunnen vinden, op grond van paragraaf 7.9 - de artt. 7.39 tot en met 7.43 - van de Wet milieubeheer (Wm). Wanneer na de realisering van Drielanden-zuid, aan het begin van de volgende eeuw, voldoende behoefte blijkt te bestaan aan woningbouw in de door de gemeente Harderwijk geplande omvang, kan op dat moment - mede door de tijd die tot dan beschikbaar is en indien de evaluatie daartoe aanleiding geeft - een alternatief op al zijn (positieve en negatieve) milieugevolgen beoordeeld worden. De Commissie denkt daarbij bijvoorbeeld aan de locatie Harderwijk-Oost (het eendenhouderijgebied). Tot een dergelijke aanpak zou besloten kunnen worden in plaats van het nu reeds definitief vastleggen van een woningbouwbestemming voor Drielanden-west, vooral ook omdat het gebied Drielanden volgens het Structuurschema Groene Ruimte tot de "gebieden met behoud en herstel van de bestaande landschapskwaliteit" behoort¹¹. Deze wijziging, waardoor de mogelijkheid open blijft dat Drielanden-west als weidevogelgebied behouden blijft, wordt door de Commissie beschouwd als een onderdeel van het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA).

Zoals hiervoor al is opgemerkt is de essentiële informatie - verspreid over verschillende documenten - aanwezig. Echter, voor belangstellende, niet-deskundige personen zijn de gevolgen voor het milieu van deze voorgenomen activiteit lastig te achterhalen. Het MER is voldoende voor de besluitvorming, maar het schiet tekort waar het gaat om het efficiënt informeren van het publiek, wat ook een belangrijke m.e.r.-taak is.

2.3 Overige opmerkingen over het MER met aanbevelingen voor de besluitvorming

De opmerkingen in het verdere advies zijn niet van invloed op het hierboven gegeven oordeel. De Commissie hoopt hiermee wel een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen betreffen:

• Faseringsalternatief

In het plangebied Drielanden zal eerst het onderdeel Drielanden-zuid worden bebouwd. Zoals hiervoor werd beargumenteerd verdient het aanbeveling om eerst een evaluatie te laten plaatsvinden, waarbij onder meer de natuurwaarden van het Drielanden-westgebied vollediger dan momenteel het geval is in beeld worden gebracht¹². Daarna kan een nadere afweging op basis van (positieve en negatieve)

---

11 Zie daartoe tevens inspraakreactie nr. 3 van de Directeur van de Directie Oost van het Ministerie van LNV.

12 Daarbij kan onder andere betrokken worden wat in dit advies onder het kopje *Ecologie* over vogels, zoals de Kleine Zwaan, en de Vogelrichtlijn (79/409/EEG) wordt opgemerkt.

milieugevolgen worden gemaakt van deze locatie ten opzichte van andere, mogelijk geschikte locaties, zoals bijvoorbeeld de locatie Harderwijk-Oost. Voor zover mogelijk zou daarbij aansluiting gezocht kunnen worden bij de opvatting van de provincie Gelderland en die van de directeur Directie Oost van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV).

■ De Commissie voor de m.e.r. adviseert de gemeenteraad van Harderwijk, vooral gelet op de opvatting van de provincie Gelderland en de directeur Directie Oost van het Ministerie van LNV, om direct na de realisering van Drielanden-zuid, maar nog voor de planontwikkeling van Drielanden-west, een evaluatie te houden, waarbij zowel de natuurwaarden van het Drielanden-westgebied in beeld worden gebracht, alsmede een afweging wordt gemaakt op basis van milieugevolgen van de locatie Drielanden-west in vergelijking tot andere, mogelijk geschikte locaties, zoals bijvoorbeeld Harderwijk-Oost.

● Ecologie

Vogelrichtlijn

In het MER ontbreken de concrete gevolgen die dit voorgenomen initiatief kan hebben voor met name het Wolderwijd, een onder andere vanwege de Vogelrichtlijn beschermd natuurgebied. Om deze gevolgen goed te kunnen inschatten dient in het bijzonder de Vogelrichtlijn (79/409/EEG) bij de besluitvorming te worden betrokken. De Commissie wil opnieuw^{13]} aandacht vragen voor de bijzondere (vogel) soorten die in het Wolderwijd voorkomen, zoals de Kleine Zwaan (*Cygnus columbianus*). De Vogelrichtlijn in samenhang met de Habitatrichtlijn (92/43/EEG met name de art. 6 en 12) probeert zowel bijzondere soorten te beschermen, als met name ook de leefgebieden van deze bijzondere soorten, de zogenaamde habitats. Het door de gemeente Harderwijk gekozen plangebied ligt ingeklemd tussen twee bijzondere én beschermde natuurgebieden, te weten de Veluwe en het Wolderwijd. Dat vraagt een extra zorgvuldige aanpak bij de nadere uitwerking van de plannen, vanwege de mogelijke externe invloed - de indirecte effecten - van het initiatief op deze beide gebieden. Dit punt betreft geen essentiële tekortkoming, maar het dient wel bij de uiteindelijke besluitvorming betrokken te worden.

Het gebied Drielanden zelf wordt waarschijnlijk 's winters bezocht door Kleine Zwanen^{14]} om te foerageren en te rusten. Ook rustplaatsen van bijzondere soorten, zoals de Kleine Zwaan, worden door artikel 12 van de Habitatrichtlijn beschermd. Door het deel van het plangebied, dat direct grenst aan het Wolderwijd, in tact te laten zou aan de op dit punt levende bezwaren misschien tegemoet gekomen kunnen worden.

■ De gemeente Harderwijk dient bij de uiteindelijke besluitvorming de gevolgen voor bijzondere (vogel)soorten te betrekken, dit in het licht van wat daarover in de art. 6 en 12 van de Habitatrichtlijn (92/43/EEG) wordt gesteld. De door de Commissie voor de m.e.r. geadviseerde evaluatie, en dan met name de uitkomsten daarvan op dit punt, zou gebruikt kunnen worden om te bezien of - vanuit milieu-oogpunt - betere oplossingen mogelijk zijn.

---

13 Zie daartoe pagina 3 van Bijlage 5.

14 Zie daartoe pagina 3 van Bijlage 5.

Compensatie

In de Aanbiedingsnotitie is opgemerkt dat het plangebied zelve geen bijzondere status kent vanwege het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). De directeur Directie Oost van het Ministerie van LNV heeft daar een andere mening over¹⁵). Het is dus de vraag of wettelijk verplichte compensatie noodzakelijk is. Dat de gemeente Harderwijk toch reeds in dit stadium naar compensatiemogelijkheden wil kijken wordt door de Commissie positief beoordeeld.

■ In goed overleg zou door de gemeente Harderwijk met de buurgemeenten - ook buiten de provincie Gelderland gelegen - bekeken kunnen (of wettelijk moeten) worden op welke wijze invulling gegeven kan worden aan compensatie voor verloren gegaan weidevogelgebied in het plangebied Drielanden. Experimenten in de provincie Friesland hebben aangetoond dat het mogelijk is om de maximale vogelpopulatie te vergroten. Misschien dat van de resultaten van deze experimenten gebruik gemaakt kan worden.

● Verkeer en vervoer

Het beeld van verkeer en vervoer binnen en rondom de woonwijk is in de drie documenten die het MER vormen onvoldoende uitgewerkt op de volgende punten:

*de twee alternatieven zijn niet nauwkeurig omschreven en de voor het tot stand brengen van deze twee alternatieven te nemen besluiten worden niet volledig beschreven;

*de gevolgen (kosten en opbrengsten) van de te nemen besluiten in de twee alternatieven worden niet in het MER beschreven;

*de in de hoofdpunten van de richtlijnen gevraagde beschrijving van het dilemma van het vervoerssysteem, namelijk van een goede bereikbaarheid versus een optimaal woon- en leefklimaat in de wijk en de directe omgeving en het streven de groei van de automobiliteit te beperken, wordt in het MER niet duidelijk beschreven. Met name ontbreekt een beschrijving plus kaart per alternatief waarop alle infrastructuur is aangegeven inclusief de verkeerscirculatie en parkeermaatregelen (zoals éénrichtingsverkeer, afsluitingen van wegen voor autoverkeer, parkeren voor de deur versus centraal parkeren, autoluwe en autoloze buurten et cetera) en de voorgenomen ontsluiting van het gebied per openbaar vervoer. Daardoor zijn de in de MER genoemde voordelen van de ontsluiting via de Groene Zoomweg en de sectorindeling voor het autoverkeer niet verifieerbaar en de gevolgen daarvan voor de kwaliteit van woon- en leefmilieu niet in te schatten. Tevens is onduidelijk welke 'offers' gebracht moeten worden ten aanzien van extra kosten, omrijfactoren voor de auto, extra reistijd voor automobilisten et cetera. Gezien de grote moeite die het tot stand brengen van belemmeringen voor het autoverkeer elders oplevert, is het van essentieel belang om duidelijkheid te bieden over de concrete maatregelen en zorg te dragen dat deze maatregelen zodanig in de besluitvorming zijn vastgelegd dat ze niet in een later stadium geheel of gedeeltelijk ongedaan kunnen worden gemaakt.

---

15 Zie daartoe inspraakreactie nr. 3.

*de geluidsbelasting als gevolg van de hoofdontsluiting van de wijk op de (te bouwen) woningen wordt in het MER onvoldoende aangegeven.

- De Commissie beveelt aan om een verkeersplan op te stellen waarin alle relevante besluiten aangaande de inrichting van de wegen, de vast te stellen regelingen voor het verkeer, inclusief (gedeeltelijke) afsluitingen, parkeerregelingen en -normen, beoogde dienstregeling voor het openbaar vervoer enzovoorts, alsmede een onderbouwing daarvan met behulp van het bestaande verkeersmodel. Het verdient aanbeveling om zoveel mogelijk van deze besluitvorming reeds in een zo vroeg mogelijk stadium vast te leggen.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies
over het milieueffectrapport
woningbouwlocaties
Drielanden-Zuid en Drielanden-West
te Harderwijk

(bijlagen 1 t/m 5)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 29 april 1999 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

gemeente harderwijk

Commissie voor de Milieueffectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
datum:	3 MEI 1999
nummer:	U 456-99
dossier:	985-46
kopie naar:	Pi/Scl/Pu/Bb/km

DATUM: 29 APR. 1999
ONS KENMERK: SO
UW BRIEF VAN:
UW KENMERK:
ONDERWERP:

Advies Milieueffectrapportage Drielanden-Zuid en Drielanden-West.

Geachte commissie,

Op 15 april jongstleden heeft de gemeenteraad van Harderwijk de Milieueffectrapportage Drielanden-Zuid en Drielanden-West aanvaardbaar geacht voor verdere besluitvorming. In het kader van de inspraakprocedure is de Milieueffectrapportage met ingang van 27 april 1999 gedurende vier weken (t/m 25 mei) voor een ieder ter inzage gelegd. U ontvangt hierbij zeven exemplaren van de Milieueffectrapportage met het verzoek uw toetsingsadvies hierover te geven. Wij verzoeken u dit advies uiterlijk vijf weken na het einde van de voornoemde terinzagelegging uit te brengen.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Burgemeester en wethouders van Harderwijk,

De burgemeester,

W.M. Vervet-Aartsen
loco-burgemeester

De secretaris,

J. Kok
loco-secretaris

SECTOR: Stadsontwikkeling
BEHANDELD DOOR: Drs. ing. G.J. van de Vlekkert/CJ
DOORKIESNUMMER: 411439
BIJLAGEN: Div.

Havendam 56
Postbus 149
3840 AC Harderwijk
Telefoon (0341) 411 911
Telefax (0341) 425 895
Bank 28.50.03.313

BIJLAGE 1A

Brief van het bevoegd gezag d.d. 10 juni 1999, waarin om verlenging van de Toetsingsperiode wordt gevraagd

gemeente harderwijk

Commissie voor de milieueffectrapportage
t.a.v. de heer mr. S. Pieters
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen:	24 JUNI 1999
nummer:	598-99
dossier:	985-64 t/m 79
kopie naar:	Pi 124

DATUM: 10 juni 1999
ONS KENMERK: SO
UW BRIEF VAN:
UW KENMERK:
ONDERWERP:

Milieueffectrapportage Drielanden-zuid en Drielanden-west.

Geachte heer Pieters,

Naar aanleiding van het gesprek op 4 juni jongstleden tussen enerzijds een vertegenwoordiging van uw commissie en anderzijds ambtelijke vertegenwoordigers en adviesbureau Tauw BV, doen wij u hierbij conform de afspraken hieromtrent diverse rapportages en beleidsnotities toekomen inzake onderwerpen die het MER betreffen. Wellicht ten overvloede melden wij dat het meest milieuvriendelijke alternatief staat beschreven in het MER. Het voorkeursalternatief staat beschreven in de toelichting van het bestemmingsplan Drielanden-zuid. Beide alternatieven kunnen niet los van elkaar beschouwd worden.

Tevens ontvangt u hierbij een planning voor wat betreft het door u uit te brengen toetsingsadvies in het kader van de procedure van het bestemmingsplan Drielanden-zuid tot aan de raadsbehandeling op 16 september aanstaande. Wettelijk gezien zou de termijn voor het toetsingsadvies eindigen op 29 juni aanstaande. Op grond van hetgeen 4 juni jongstleden met u besproken is stellen wij u voor deze termijn met vier weken te verlengen. Dit betekent dat wij u conform de bijgevoegde planning voorstellen het toetsingsadvies uiterlijk 27 juli aanstaande uit te brengen.

Mede gelet op de vakantieperiode stellen wij het op prijs wanneer u in week 29 voor verzending van het toetsingsadvies zorg draagt. Wellicht is het mogelijk dit advies zowel over de post als via de fax uit te brengen.

Mocht u nog vragen hebben, dan zijn wij uiteraard graag bereid het een en ander toe te lichten.

Burgemeester en wethouders van Harderwijk,

De burgemeester, J.G. de Groot

De secretaris, F.K. Dijkema

SECTOR: Stadsontwikkeling
BEHANDELD DOOR: Drs. ing. G.J. van de Vlekkert/IW
DOORKIESNUMMER: 411439
BIJLAGEN: Div.

Havendamb 56
Postbus 149
3840 AC Harderwijk
Telefoon (0341) 411 911
Telefax (0341) 425 895
Bank 28.50.03.313

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de ter inzagelegging van MER
in de Stadsomroeper d.d. 21 april 1999

Inspraak Milieueffect- rapportage Drielanden- zuid en -west

In het kader van de woningbouwlocaties Drielanden-zuid en Drielanden-west is een Milieueffectrapportage opgesteld. In deze rapportage zijn de milieugevolgen van twee alternatieven voor de inrichting van de woonwijken beschreven en met elkaar vergeleken. Op basis hiervan is onderzocht hoe de locaties vanuit milieuoogpunt het beste kunnen worden ingericht. Dit komt tot uiting in het zogenaamde Meest Milieuvriendelijke Alternatief (het MMA). In het kader van de inspraakprocedure ligt de Milieueffectrapportage met ingang van 27 april 1999 gedurende vier weken (t/m 25 mei) voor een ieder ter inzage op de afdeling Ruimtelijk beleid (kamer 1.15) in het stadhuis.

Tijdens deze termijn kan een ieder hierover (schriftelijk) zijn/haar mening (inspraakreactie) kenbaar maken bij de gemeenteraad.

Bijlage 3

Initiatiefnemer: Burgemeester en wethouders van de gemeente Harderwijk

Bevoegd Gezag: Gemeenteraad van Harderwijk

Besluit: vaststellen bestemmingsplan Drielanden-zuid

Categorie Besluit m.e.r. 1994: C11

Activiteit: De gemeente Harderwijk heeft het voornemen om, uitgaande van de Ontwikkelingsvisie Harderwijk (maart 1998), de woningbouwlocaties Drielanden-zuid (ongeveer 900 woningen) en Drieland-west (ongeveer 1.700 woningen) te gaan ontwikkelen voor woningbouw en bijbehorende voorzieningen en infrastructuur.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 7 oktober 1998

richtlijnenadvies uitgebracht: 9 december 1998

richtlijnen vastgesteld: 21 januari 1999

kennisgeving MER: 21 april 1999

toetsingsadvies uitgebracht: 27 juli 1999

Bijzonderheden: Er heeft een verlenging van de toetsingsfase plaatsgevonden om de gemeente Harderwijk de noodzakelijke, aanvullende informatie te laten aanleveren. Daarna is het MER voldoende beoordeeld, maar de Commissie heeft zich kritisch uitgelaten over de procedure en over de beperkte mogelijkheden om alternatieven te ontwikkelen.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. H.Ch.M. Heyning

drs. P.M. Peeters

dr. A.H. Prins

dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: mr. S. Pieters

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	19990520	Vogelwerkgroep Ermelo-west e.o.	Ermelo	19990603
2.	19990518	Belangenvereniging Horst en Telgt	Ermelo	19990603
3.	19990707	Ministerie van Landbouw, Natuurbe- heer en Visserij, Directie Oost	Deventer	19990712
4.	19990722	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	19990723

BIJLAGE 5

Memorandum van de Commissie m.e.r.

commissie voor de milieueffectrapportage

MEMORANDUM

Van : Commissie voor de m.e.r., de werkgroep woningbouwlocaties Drielanden-zuid en Drielanden-west te Harderwijk
Aan : Het gemeentebestuur van Harderwijk
Betreft : Aanvulling op het MER
Kenmerk : Pi/ Extern/985 - 89
Datum : 28 juni 1999

Geacht gemeentebestuur,

In aanvulling op de door de Commissie gemaakte mondelinge opmerkingen en het reeds overhandigde document met daarin genoemd een aantal hoofdpunten van kritiek, die wij hierbij opnieuw meesturen, doen wij u nog een aantal extra punten toekomen, die bij de Aanvulling absoluut ook aan bod dienen te komen, naast de reeds genoemde hoofdpunten van kritiek.

Allereerst de reeds genoemde hoofdpunten van kritiek, zoals schriftelijk overhandigd tijdens de bijeenkomst van vrijdag 4 juni jl. te Utrecht:

I. Water en bodem:

Uitgangspunt van de initiatiefnemer is dat de grondwateronttrekking aan het Veluwemassief door aanleg van oppervlaktewater (=versterking van kwelstromen) niet mag toenemen ten opzichte van de situatie in 1991¹) (zie pagina 41 van het MER). Onduidelijk is of aan dit uitgangspunt kan worden voldaan. Er zijn in het MER geen kwantitatieve gegevens hierover opgenomen. Er wordt in het MER zelfs gesproken van een eventuele toename van grondwateronttrekking (dan wordt dus NIET aan het uitgangspunt voldaan), maar die toename wordt dan wel - volgens eigen zeggen - nuttig gebruikt.

Er is in het MER geen kwantitatieve uitwerking van de effecten van de twee alternatieven op verdroging van het Veluwemassief opgenomen in het MER. In het ontwikkelingsvisie-alternatief wordt een negatief effect genoemd op het tegengaan van verdroging, in het voorlopig MMA een negatief tot neutraal effect. Wat is het concrete verschil tussen deze twee alternatieven en waarop dan die - respectievelijk -/0 berust, wordt in het MER niet aangegeven. Het is dus onmogelijk te beoordelen hoeveel beter het voorlopig MMA is ten opzichte van het ontwikkelingsvisie-alternatief met betrekking tot dit aspect. Bij de elementen die zouden moeten leiden tot het definiëren van het MMA (op basis van de figuur op pagina 85) wordt in de tabel op pagina 86 bij "het vermijden van het slechte" het "tegengaan van verdroging" niet eens genoemd.

II. Natuur en landschap

Aangegeven wordt dat de (woningbouw)plannen voor Drielanden geen rechtstreekse gevolgen hebben voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS; pagina 17 van het MER). Dat is op zich correct. Maar het is wel zo dat er INDIRECTE gevolgen zijn, namelijk de verdroging van de Veluwe. En de Veluwe is onderdeel van de EHS, dus hoe zit er daar dan mee?

---

¹ De verwijzing op deze pagina dat 1991 uitgangspunt vormt zegt niet zoveel, want juist in die periode prevalcerde nog veelal het agrarisch belang (= minimale drooglegging gevolgd door 's zomers bijsproeien). Pas later is men gaan inzien dat versneld afwateren andere problemen geeft. Of 1991 dus het goede uitgangspunt vormt, valt te betwijfelen en ook dit uitgangspunt dient dus onderbouwd te worden.

Het huidige plangebied is vooral weidevogelgebied. Dat gaat verdwijnen. In het MER wordt geen aandacht besteed aan compensatie op dit punt.

III. Duurzaam Bouwen (DuBo)

Niet duidelijk is wat in het MER bedoeld wordt met de opmerking dat het DuBo-beleid in grote lijnen overeenkomt met het landelijk beleid. Er is dus kennelijk een verschil: maar wat houdt dat verschil concreet in? Het landelijk beleid houdt ten minste een investering in van F3.000,= extra per woning. In Harderwijk is vastgesteld dat duurzaam bouwen niet mag leiden tot extra woonlasten. Dat lijkt met elkaar in tegenspraak. Aan de door ons gevraagde eisen voor Groene Financiering wordt in het geheel niet gerefereerd. Er worden ten aanzien van DuBo door de Initiatiefnemer geen eisen geformuleerd, althans zo lijkt het. Is dat juist?

IV. Verkeer en Vervoer

Er worden in het MER geen expliciete doelstellingen genoemd ten aanzien van verkeer. Ten aanzien van de bestaande toestand worden in de richtlijnen vier aspecten genoemd. Deze zijn geen van allen voldoende opgenomen in het MER:

- omvang van verkeer en vervoer: deze wordt alleen van enkele wegen gegeven, waarvan niet duidelijk is waar die liggen; OV en fiets worden niet gekwantificeerd
- geluid- en geurkwaliteit worden globaal aangegeven; luchtkwaliteit niet; een kaartje met zones was nuttig geweest, want nu is onduidelijk waar wel en niet gebouwd kan worden;
- de bestaande barrière-werking van wegen is niet aangegeven;
- de kaart met wegen bevat kleuren, maar geen legenda en slechts enkele wegnamen, terwijl in de tekst andere wegen dan op de kaart worden aangegeven worden genoemd.

De beschrijving van de Voorgenomen Activiteit bevat geen informatie over Verkeer. Wel is er een program van eisen voor de ontwikkeling van alternatieven. Doordat geen modelmatige of andere kwantitatieve analyse methode is toegepast, is onduidelijk in welke mate deze doelstellingen gehaald zullen worden en welk effect ze op het milieu en de leefbaarheid zullen hebben.

De beschrijving van de twee alternatieven is op het punt van verkeer onvoldoende. Onduidelijk is hoe het parkeerbeleid in detail is uitgevoerd; hoe de stroomwegen en ontsluitingswegen door de wijk worden getrokken; wat voor openbaar vervoer zal worden aangeboden; hoe de infrastructuur, de haltes en fietsenstallingen ten opzichte van lokale bestemmingen (zoals voorzieningen, scholen en winkels) liggen en hoe de druk met name op de stroomwegen zal worden. Daardoor is compleet onduidelijk of deze inrichting de meest optimale inrichting is op het punt van verkeer en vervoer.

De voordelen van een alternatief langs de A28 (Parallelweg) voor het huidige plan worden buiten beeld gehouden (behalve door de tekst uit de richtlijnen te citeren). Er worden verder alleen de nadelen opgesomd van de Parallelweg. De Commissie kan zich niet vinden in de conclusies, zoals in de bijlage van het MER geformuleerd, dat de Groene Zoomweg veel beter is dan de Parallelweg. Het onvoldoende bestuderen van deze variant is een zwaar punt omdat het ook in de hoofdpunten van het richtlijnenadvies wordt genoemd.

De effecten van het mobiliteitsbeleid voor het milieu zijn niet nader uitgewerkt. Om uitspraken over de gevolgen van maatregelen voor omvang en aard van het verkeer zijn modelberekeningen nodig en ook apart daarvan berekeningen van reistijden, afstanden, vervoersweerstand en de daaruit volgende gevolgen voor de geluidsbelasting, de luchtkwaliteit, de verkeersveiligheid en de barrière-werking.

De vergelijking van alternatieven is enkel kwalitatief en summier en mist de onderbouwing in de vorige hoofdstukken.

De volgende - nieuwe - aspecten dienen ook in de Aanvulling aan bod te komen:

Vogelrichtlijn en Structuurschema Groene Ruimte

Er dient in de aanvulling expliciet aandacht geschonken te worden aan de beschermingsformule vanwege de Vogelrichtlijn (79/409/EEG), via de Habitatrichtlijn (92/43/EEG; art. 6, lid 3 en lid 4, alsmede art. 12) aangezien zowel de Veluwe als het Wolderwijd als Vogelrichtlijngebied zijn aangewezen, als aan de beschermingsformule van het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). Ook de indirecte effecten, zoals gemeld, dienen daarbij betrokken te worden. De Commissie hecht hier belang aan, vanwege de wettelijk verplichte bescherming die deze gebieden genieten als gevolg van de hoge natuurwaarden die erin aanwezig zijn.

Vanuit het Wolderwijd blijken er kleine zwanen in dit beoogde woningbouwgebied te verblijven²). In de Aanvulling dient aangegeven te worden of dit juist is en om welke aantallen het gaat. Dit is nodig omdat de kleine zwaan op de lijst staat van de hiervoor genoemde Vogelrichtlijn bij de soorten waar speciale beschermingszones voor moeten worden aangewezen. De broedgebieden van de in Noordwest-Europa overwinterende zwanen liggen in de toendra's van Noord-Rusland tot in West-Siberië. De belangrijkste overwinteringsgebieden liggen in Nederland en Engeland. De totale wereldpopulatie van kleine zwanen bestaat uit slechts 25.000 exemplaren. Tussen oktober en januari verblijft meer dan 70 procent van alle kleine zwanen in Nederland. In artikel 12, lid 1 van de Habitatrichtlijn staat dat deze bescherming ook geldt voor onder andere de rustplaatsen alsmede tijdens overwintering en trek.

Naast de kleine zwaan, dient u de effecten te beoordelen voor de blauwe kiekendief, de grauwe kiekendief, de kluut, de kemphaan, de visdief, de dwergster, de velduil en de duinpieper die allemaal op dezelfde soortenlijst staan van de Vogelrichtlijn³) en die volgens het MER in dit gebied voorkomen.

Het gebied Drielanden is vooral een interessant gebied voor weidevogels. Onder andere komen er grutto's en tureluurs voor. Deze beide vogelsoorten staan op de door LNV bekrachtigde Nederlandse Rode Lijst en de grutto komt tevens op de Blauwe Lijst voor. Wat maakt de grutto zo belangrijk? Nederland heeft een belangrijke verantwoordelijkheid voor het voortbestaan van deze vogel, aangezien 90% (!) van de Westeuropese populatie in ons land broedt. De grutto staat op de Rode Lijst omdat er sprake is van een duidelijke afname van de verspreiding en het aantal broedparen. De tureluur staat op de Rode Lijst omdat het aantal broedparen duidelijk is afgenomen.

Er dient in het MER vermeld te worden wat de functie is van het Wolderwijd en de Veluwe in het kader van de Vogelrichtlijn en het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) en welke bijzondere bescherming deze gebieden genieten in het kader van dat beleid. Daar is in de richtlijnen ook nadrukkelijk om gevraagd⁴).

Compensatie - al dan niet wettelijk verplicht - kan mogelijk in de directe omgeving gevonden worden, binnen of buiten de provincie Gelderland⁵). Compensatie dient reëel te zijn (en dus niet financieel), waarbij het gaat om een vergelijkbare kwantiteit alsmede kwaliteit (weidevogelgebied voor weidevogelgebied), maar ook om haalbare realisatie (zoals bijvoorbeeld de medewerking van de terreineigenaar).

² Zie daartoe de binnengekomen inspraakreacties.

³ Er is gebruik gemaakt van tamelijk oude gegevens (periode 1973 -1979). Het verdient aanbeveling om gebruik te maken van meer recente gegevens, om tot een betere beoordeling te komen van de in het gebied aanwezige natuurwaarden. Uit de tabel 3.2 op pagina 32 van het MER blijkt dat er ook recentere gegevens beschikbaar zijn. Actuele gegevens zijn kennelijk ook beschikbaar bij de Vogelwerkgroep Ermelo-west en omstreken.

⁴ Zie pagina 7 van het richtlijnenadvies onder punt 3, besluitvorming.

⁵ Bestaan er mogelijkheden op het grondgebied van de gemeente Putten? Dit zou een optie kunnen zijn aangezien gezocht moet worden naar kwalitatief vergelijkbaar weidevogelgebied. Maar mogelijk kan zelfs over de provinciegrens naar geschikte gebieden gezocht worden, zoals in de provincie Flevoland.

Enkele andere zaken

In het MER komt onvoldoende naar voren welke veranderingen er in de waterhuishouding zullen optreden in het plangebied zelf, alsmede de detaillering van de waterhuishouding voor alle beschreven varianten (inclusief een verbeterd MMA).

Er komen hogere natuurwaarden in de nieuwe wijk bij uitvoering van het Voorlopig MMA ten opzichte van het Ontwikkelingsvisie-alternatief. Het is in het MER niet duidelijk hoe dat gerealiseerd wordt. In de Aanvulling moet dat concreter (toetsbaar) worden aangegeven. Meer ruimte voor 'natuur in de stad' betekent niet automatisch een hogere natuurwaarde.

De beoordeling van de alternatieven gebeurt ten opzichte van de autonome ontwikkeling⁶]. De autonome ontwikkeling dient daarbij kwantitatief beschreven te worden om op die manier als referentie te kunnen worden gebruikt.

Ten aanzien van Duurzaam Bouwen wil de Commissie het volgende opmerken: het bestemmingsplan voor Drielanden bevat goede intenties, maar in de voorschriften is hierover niets vastgelegd. Ook de provincie Gelderland wijst hierop. In het bestemmingsplan wordt verwezen naar de nota "Duurzaam bouwen in Harderwijk 1998 - 2000". Deze nota is echter niet voldoende duidelijk over de concreet te stellen eisen en de te behalen doelstellingen. De eerder hierover gevraagde informatie (onder andere een referentie aan het niveau duurzaam bouwen dat voldoet aan de eisen voor de zogenaamde groenfinanciering) is nodig. Naast de DuBo-eisen voor woningbouw, dient in de Aanvulling ook aandacht besteed te worden aan de DuBo-eisen voor wegen- en waterbouw, utiliteitsbouw, stedenbouw en openbare werken⁷].

Stank

Er dient in de Aanvulling een kaart met de huidige geurhindercontouren te worden opgenomen, alsmede een kaart met de geurhinder op basis van de autonome ontwikkeling (waaronder het verdwijnen van bedrijven en de positieve gevolgen - ook op andere terreinen dan alleen geurhinder - die daaruit voort zullen vloeien). De gevolgen van onder andere het hout- en lijnverwerkend(formaldehyde) bedrijf bij verschillende windrichtingen moet hier nadrukkelijk bij betrokken worden. Ditzelfde geldt - vanzelfsprekend - ook voor (toekomstige) bedrijventerreinen in de omgeving van dit woongebied.

MMA

Er is sprake in dit MER van een bescheiden MMA. Op basis van het richtlijnenadvies, alsmede de door u verzamelde natuurgegevens, had ook overwogen kunnen worden om het westen van het plangebied niet te bebouwen⁸], vanwege de daar aanwezige hoge weidevogeldichtheid, en de rest van het plangebied intensiever te gebruiken. Een dergelijke inrichtingsvariant, waarbij zoveel mogelijk natuurelementen behouden blijven, dient in de aanvulling opgenomen te worden⁹]. De milieueffecten van deze inrichtingsvariant, onder andere op de wateronttrekking aan de Veluwe, dienen beschreven te worden. Aanvullende eisen ten aanzien van Duurzaam Bouwen horen in het MMA thuis, alsmede een concrete uitwerking van een optimale verkeersinfrastructuur. De verkeersgevolgen van het niet-bebouwen van het westelijk deel van het plangebied moet daarbij nadrukkelijk betrokken worden.

Bij de integratie van verkeer en RO zou ook een andere aanpak gekozen kunnen worden. Het huidige centrum van het gebied is niet gekozen op grond van ontsluitingsmogelijkheden per OV. De beoogde voorstadhalte van de NS ligt meer dan een kilometer van het centrum vandaan en de woningdichtheid in het gebied rond deze halte is relatief laag. Het gevolg zou kunnen zijn dat deze halte (te) weinig reizigers zal aantrekken. Hierbij dient een vergelijking te worden gemaakt tussen het verwachte reizigersaanbod en de normen die de NS thans hanteert voor het aanleggen en

6 Zie pagina 49 van het MER.

7 Er is sprake van een regionaal pakket Stedenbouw en Openbare Werken. Wat is met dat pakket gedaan in relatie tot het voorliggende plan? In het MER moet concreet worden aangegeven wat daarmee gebeurd is.

8 Deze uitwerking sluit ook aan bij de opvatting van de provincie Gelderland, zoals weergegeven bij het bestemmingsplan.

9 Zie daartoe tevens de inspraakreactie van Belangenvereniging Horst en Telgt waarin expliciet wordt gevraagd om een variant met minder woningen, waarbij het vogelwedegebied wordt gespaard

exploiteren van voorstadhaltes. Welke onzekerheden spelen hierbij een rol (eventueel een relatie leggen met de Hanzelijn - als die relatie er is - alsmede met de daaraan gekoppelde bochtafsnijding)? Wat gebeurt er als de voorstadhalte¹⁰ er niet komt, welke gevolgen zal dat hebben voor de verkeers- en vervoersstromen?

Om te beginnen zou ten behoeve van het MMA een overzicht gemaakt moeten worden van de belangrijkste bestemmingen binnen en buiten de wijk. Vervolgens zou de hoofdinfrastructuur aangegeven moeten worden voor alternatieven voor de auto en met name de zaken die vast liggen (zoals de voorstadhalte). Rondom deze alternatieve vervoerswijzen dient men de woonmilieu's en de voorzieningen op te bouwen. Pas daarna kan de weginfrastructuur worden ingepast. Een gevolg van deze aanpak zal er toe leiden dat de auto-georiënteerde woonmilieu's meer in het westelijk deel van het plangebied terecht komen, de fiets-georiënteerde woonmilieu's zullen meer in het noorden en midden terecht komen terwijl de OV-georiënteerde woonmilieu's in het oosten van het plangebied terecht zullen komen. Het centrum zal daardoor waarschijnlijk meer naar het noordoosten opschuiven.

Locatiealternatief/-alternatieven

Nadrukkelijk wordt in het MER - en in de startnotitie - gesproken over een inrichtingsMER voor dit plangebied. Andere locaties zijn niet betrokken bij dit MER, want die zouden niet meer aan de orde zijn. In hoeverre is deze locatie concreet aangewezen in het Streekplan van de provincie Gelderland en in hoeverre is er beleidsmatig en wettelijk sprake van een onherroepelijke situatie? Gezien de inspraakreacties zou - opnieuw - aandacht aan dit punt in de aanvulling geschonken moeten worden. Is Harderwijk-Oost, het eendenhouderijengebied, een reëel alternatief¹¹? In de Aanvulling dient dit beargumenteerd te worden.

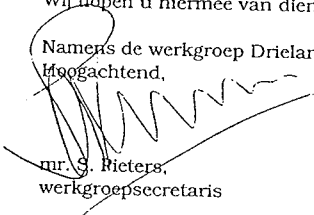
Tot zover ten aanzien van de inhoud van de Aanvulling. Misschien ten overvloede melden wij dat het MER - en dus ook de Aanvulling - als zelfstandig document leesbaar moet zijn en alle relevante milieu-informatie (kwantitatief en kwalitatief) weergeeft. Onderzoeksrapporten kunnen worden opgenomen als bijlagen bij het MER en vormen achtergrondinformatie. De relevante informatie daaruit, op grond waarvan bijvoorbeeld conclusies worden getrokken, dienen in het MER - en dus ook in de Aanvulling - te worden opgenomen.

Tot slot willen wij u - dit keer schriftelijk - attent maken op de wettelijk verplichte hoorzitting (art.7.24 Wm) voor het MER (inclusief Aanvulling), alsmede op het feit dat de Aanvulling ook ter visie moet worden gelegd. Het MER, de bijlagen en de Aanvulling vormen samen de stukken voor de hoorzitting en waarop door geïnteresseerden schriftelijke reacties kunnen worden gegeven.

Voor vragen en dergelijke kunt u te allen tijde met het secretariaat van de Commissie voor de m.e.r. contact opnemen.

Wij hopen u hiermee van dienst te zijn geweest.

Namens de werkgroep Drielanden-zuid en -west.
 Hoogachtend,

 mr. S. Pieters,
 werkgroepssecretaris

- 10 Het bestemmingsplan Drielanden-zuid geeft geen uitsluitel of de voorstadhalte er komt of niet. Daarom is het gewenst om in het MER aan beide situaties - met en zonder voorstadhalte - kwantitatief aan te schenken.
- 11 Zie daartoe de inspraakreacties.

